

17/1968zach

M A R I A
Ł A S Z K I E W I C Z

2197/68
CENTRALNE BIURO
WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
Warszawa, pl. Młachowskiego 3
Wydział Instrukcyjno-Oświatowy
Tel. 27-69-09

Związek
Polskich Artystów Plastyków
Centralne Biuro
Wystaw Artystycznych

maj 1968

Warszawa . Zachęta .
plac Małachowskiego 3

WYSTAWA

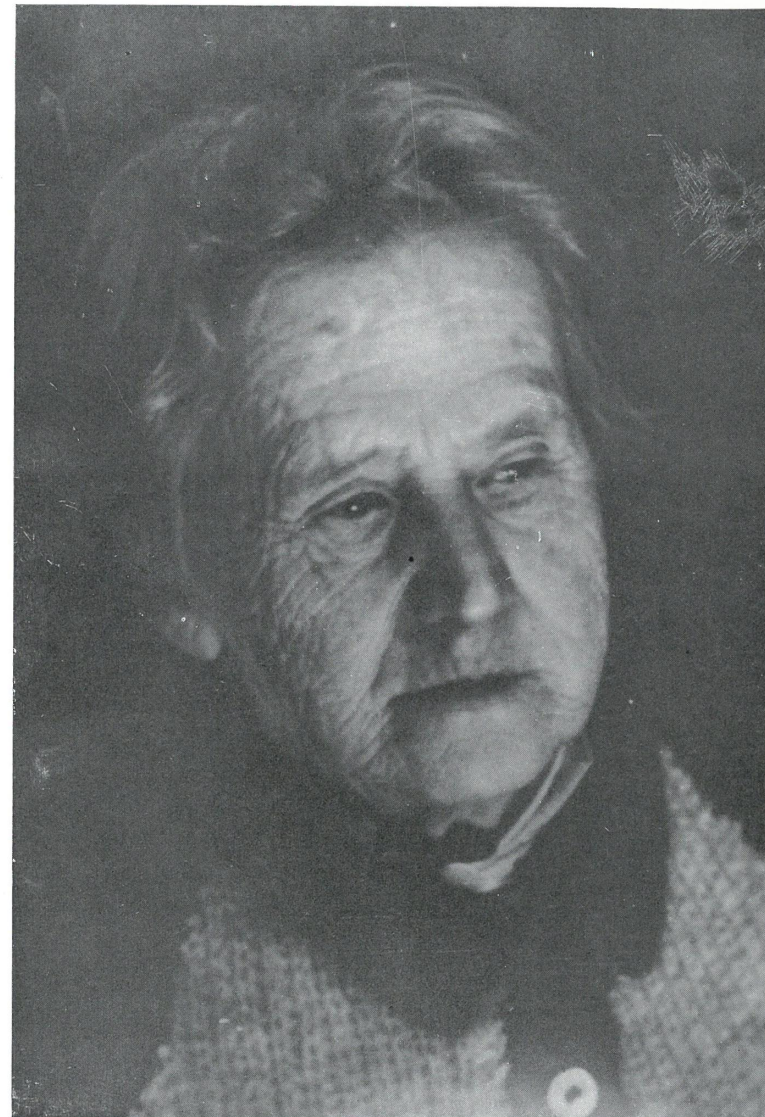
TKANIN .

MARII

ŁASZKIEWICZ

Umiejętność tkactwa wyniosła z domu rodzinnego na Litwie, wypowiadanie się w tej technice było więc dla niej zawsze czymś łatwym i naturalnym. Studia artystyczne rozpoczęte w Rydze kontynuowała w Paryżu — w zakresie rysunku w Académie de la Grande Chaumière a w zakresie rzeźby w pracowni prof. Bourdelle'a. W 1936 r. na Dorocznym Salonie Jesiennym w warszawskiej „Zachęcie” otrzymała zaszczytne wyróżnienie za projekt tkaniny. Po wyzwoleniu zorganizowała Doświadczalną Pracownię Tkactwa na Bielanach w Warszawie. Wraz ze swym zespołem brała udział w dorocznych wystawach w Warszawie, Bydgoszczy i Lublinie i za pośrednictwem COOPEXIM w Londynie, Sztokholmie i Wiedniu. Udział w wielu wystawach w kraju, m.in.: I, II Ogólnopolska Wystawa Architektury Wnętrz i Sztuki Dekoracyjnej, Warszawa 1952, 1957; XV Festiwal Sztuk Plastycznych Sopot 1962; Wystawa Sztuki Użytkowej w XV-lecie PRL, Warszawa 1963 — wyróżnienie; Wystawa Tkanin Artystów Warszawskich, Wrocław 1964; Festiwal Sztuk Pięknych, Warszawa 1966; Wystawa Tkaniny Artystycznej, Olsztyn 1967. Za granicą: XII Triennale, Mediolan 1960; Wystawa Międzynarodowa Plastyki Kobiet, Budapeszt 1960; Wystawa Polskiej Tkaniny Artystycznej, Nebraska, Milwaukee, Miami 1961; I, II, III Biennale Tkaniny, Lozanna 1962, 1965, 1967; Międzynarodowy Konkurs Instytutu Projektantów Wnętrz (AID), Chicago 1963—złoty medal; Międzynarodowa Wystawa Gobelinów, Château de Culan (Cher) 1963; Międzynarodowa Wystawa Gobelinów, Laon 1963; Współczesna Tkanina Polska, Mannheim, Dortmund, Stuttgart, Hamburg, Düsseldorf, Kolonia Eindhoven, Aarnhem, St. Gallen 1964/65; Wystawa Polskiej Sztuki Współczesnej, Buenos Aires, Montevideo, m. Meksyk, Hawana 1965/67; Wystawa Polskiej Tkaniny Artystycznej, Oslo, Kopenhaga, Lipsk, Karl Marxstadt, Linz, Praga 1965; Współczesna Tkanina Polska, Kolonia 1966; Wystawa Gobelinów i Bizuterii, Berlin, Sofia 1966/67; Współczesna Tkanina Europejska, Palm Spring, Santa Barbara i inne miasta USA 1966/67. Wystawa indywidualna: Warszawa „Kordegarda” 1961. Prace w zbiorach muzealnych.

W 1959 r. Artystka została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.



W zmienności wyrazu, w stałym przeistaczaniu układów formy i barwy, w osiągnięciu coraz to innych efektów upatruje Maria Łaskiewiczowa sens swojej twórczości. A twórczość ta skupia się już od dawna wokół techniki tkackiej, w całej wielości jej odmian i różnic. Rozmiłowana w tkaniu i warsztacie od wczesnych lat artystka używa nieustannie tego języka dla konkretyzowania swych wizji plastycznych. Ta uczennica Bourdelle'a, o wyraźnej predyspozycji do przestrzennego myślenia, pojmując tkaninę jako środek wyrazu integrujący cechy malarzkie i rzeźbiarskie, posiadający przez to niezastąpiony walor naturalnej strukturalności.

Obečna, druga indywidualna, wystawa pokazuje prace Łaskiewiczowej z ostatnich kilku lat. Powstawały one równoległe do rozwijającej się bujnie w świecie i w kraju tkaniny unikatowej. Udział Łaskiewiczowej w tym rozwoju jest bardzo istotny. Świadczy o tym nie tylko fakt uczestniczenia we wszystkich trzech lozańskich Biennale, na których jej monumentalne gobeliny reprezentowały wraz z grupą kilku wybitnych artystów Polskę, przynosząc naszej tkaninie międzynarodowe sukcesy. Wcześniejsza działalność twórcza i organizacyjna artystki wpłynęła wybitnie na pobudzenie w warszawskim środowisku zainteresowań dyscypliną tkactwa pojętą jako dziedzina sztuki. Jej postawa czynna i zaangażowana w połączeniu z pasją tworzenia składają się na obraz wyjątkowo aktywnej osobowości. Umiejętność łączenia zaś surowej oceny wobec siebie i własnych poczynań z niebywałą życzliwością i wyrozumiałością wobec innych — stawia Marię Łaskiewiczową w rzędzie tych, którzy potrafią wokół siebie wytworzyć klimat sprzyjający twórczej pracy.

W tkaninach swoich zawsze świeżych, zaskakujących wielością rozwiązań i stosowanych technik jest Łaskiewiczowa równie bezpośrednia jak w życiu. Mówi w nich świetnie opanowanym językiem warsztatu

tkackiego przekazując swoje wrażenia i odczucia na temat obserwowanych wnikliwie zjawisk występujących we współczesnej sztuce. Niekiedy ponadczasowa, niekiedy zaś na wskroś współczesna ich interpretacja bywa rezultatem tych spostrzeżeń i przeżyć.

W konsekwentnym posługiwaniu się naturalnymi surowcami w ich oryginalnym najczęściej walorze doszła ostatnio artystka do stosowania m.in. sękatych fragmentów drewna w postaci brył rzeźbiarskich. Wkomponowane zaś w tkaną powierzchnię geometryzujące kawałki ornamentowanych, płaskich deseczek w formie zwieszających się elementów przestrzennych miewają czasem w zastosowaniu ponadto swoisty odcień dowcipu jak np. w wypadku sposobu potraktowania głowy „Chochoła” czy „Ptaka”.

W poczynaniach tych czytelną wydaje się być generalna idea decydująca o słuszności wybranej drogi, nawet jeżeli któreś z doraźnych rozwiązań budzić może wątpliwości. Jest też odwaga działania i fascynacja niekonwencjonalnym pojmowaniem współczesnego kształtu kompozycji tkacko-przestrzennej. Akceptując tego typu środki oddziaływania znajduje Łaskiewiczowa dość umiarkowany dla nich styl i we własnej przetworzonej już formie demonstruje go w cyklu eksponowanych kompozycji wełniano-drewnianych na obecnym pokazie, poddając je w pewnym sensie pod dyskusję. Często w zderzeniu tradycyjnie potraktowanego tkackiego ornamentowanego tła z nieoczekiwanym surowym detalem drewnianym uzyskuje zamierzony efekt, kiedy indziej znów wydobywa go odmiennymi z gruntu środkami, zestawiając np. płaskie fragmenty pociętej i zdobionej dykty z mięsistą powierzchnią tkaniny.

Upodobanie zaś do spokojnych, naturalnych barw tworzywa, zawsze szlachetnych w zestawieniach brunatnej czerni, głębokiej szarości, czy żółtawej bieli tak charakterystycznych dla owej nie barwionej wełny, podkreślała artystka całą swą twórczością.

Kolor wprowadza przeważnie złamany, jedynie dla podbudowania walorów plastycznych.

Głównym punktem zainteresowań była i jest tkanina traktowana jako kompozycja walorowo-przestrzenna. Temu ożywieniu powierzchni służyć mają stosowane przez nią z dużym zjawstwem różnego rodzaju spłoty: rypsy, diagonale i inne, a także ażurowo traktowane fragmenty.

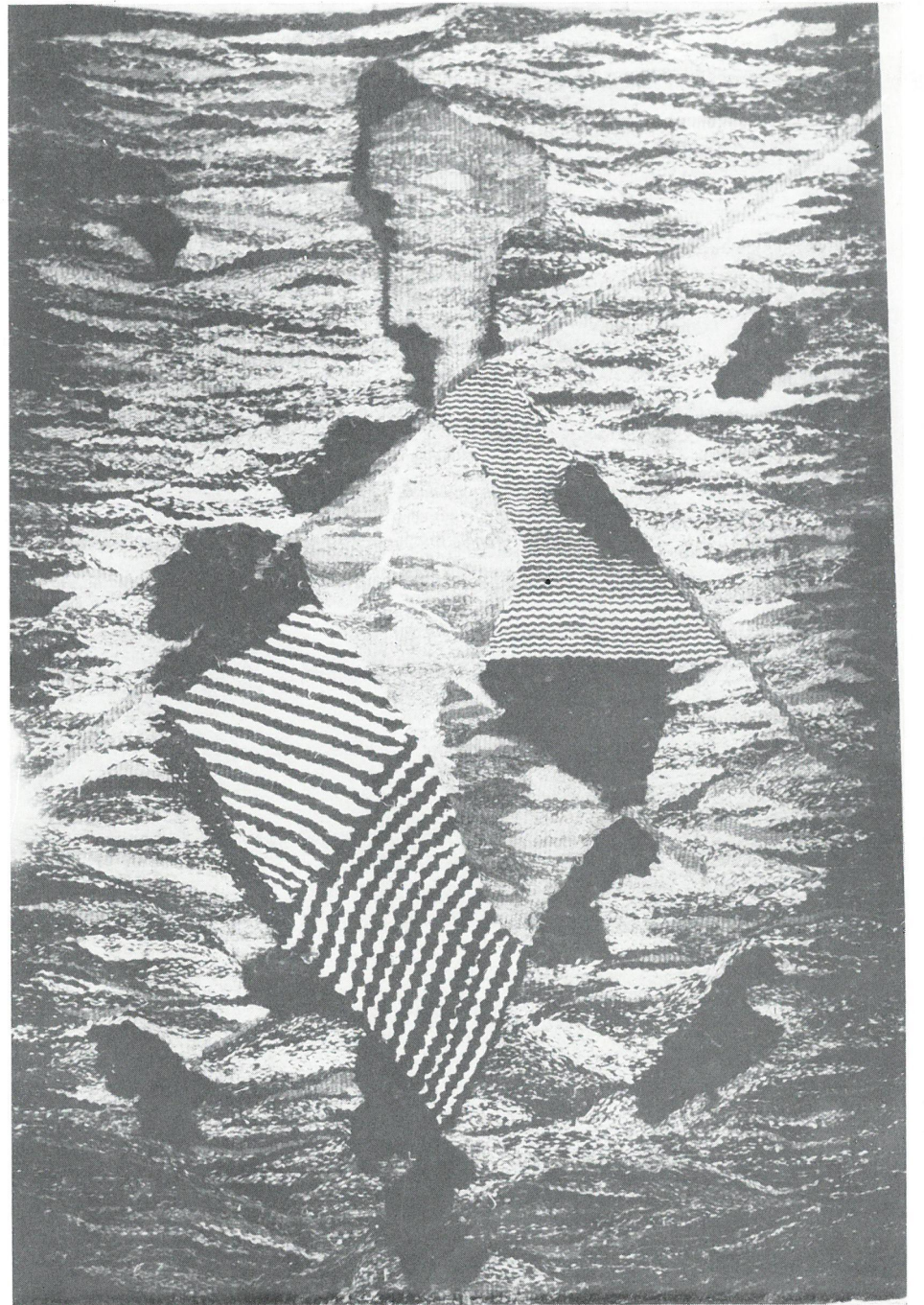
To techniczne myślenie leży u podłoża każdej koncepcji plastycznej. Mimo, iż powstanie tkaniny poprzedzają szkice rysunkowe, wybijające na pierwszy plan linię konturową, tak jak w projekcie architektonicznym czy rzeźbiarskim, wyjście z płaszczyzny następuje poprzez perspektywę, plastyczny relief rzeźbiarski, który uzyskać można nie tylko za pomocą samej kompozycji, lecz także sposobów technicznych. Tak przynajmniej zagadnienie to pojmuje Łaskiewiczowa.

Dorobek twórczy artystki jest naprawdę wielki, udział w życiu plastycznym bardzo znaczny, uczestniczy bowiem we wszystkich wystawach ogólnopolskich AW i SD, okręgowych tkaniny i oczywiście wszystkich ekspozycjach Pracowni Doświadczalnej, której przez długie lata patronowała, a także w wielu pokazach polskiej sztuki za granicą. Lecz jeszcze bardziej od dorobku zasługuje na szacunek ekspansywna postawa twórcza.

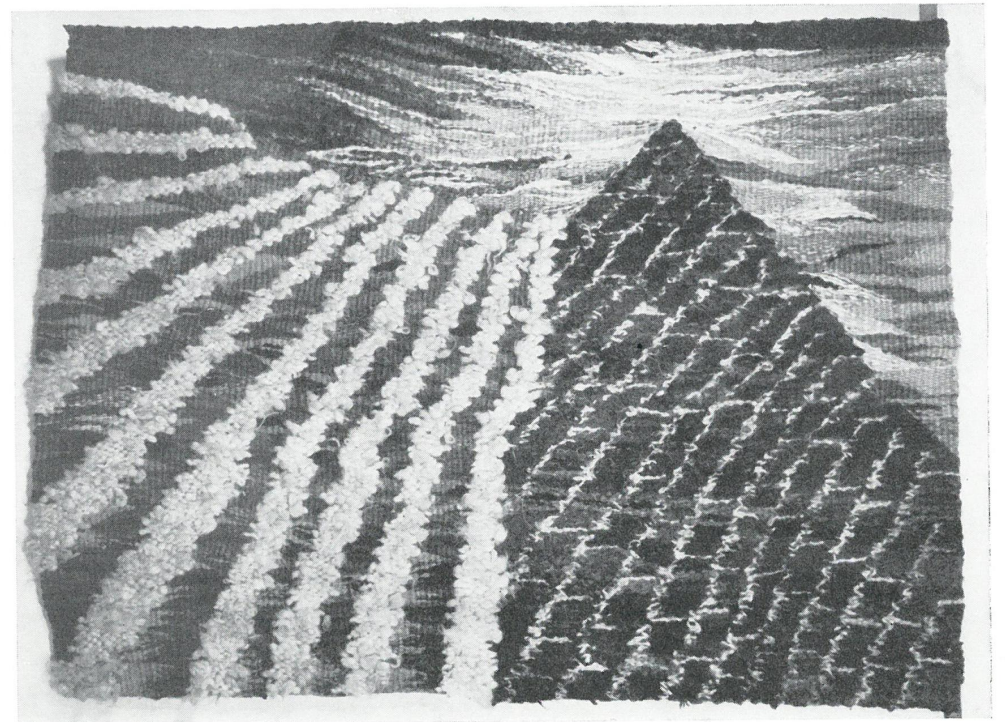
Kompozycje Łaskiewiczowej pokazane w „Zachęcie” dokumentują kolejną fazę jej bogatej twórczości. Zdecydowanie różne od poprzednich w swoim brzmieniu, choć pokrewne w tonacji, prace te przynoszą jakby podsumowanie jej dotychczasowych doświadczeń, są syntezą przemyśleń, najmocniejszym wyrazowo akcentem.

Z kultury jej plastycznego myślenia i umiejętności ukazywania piękna tworzywa narodziły się te prace, które mamy możliwość obecnie oglądać i które wpiszą się zapewne do historii naszej tkaniny.

5. DON KICHOT, 180×250



16. BIAŁE SMUGI, 150×150



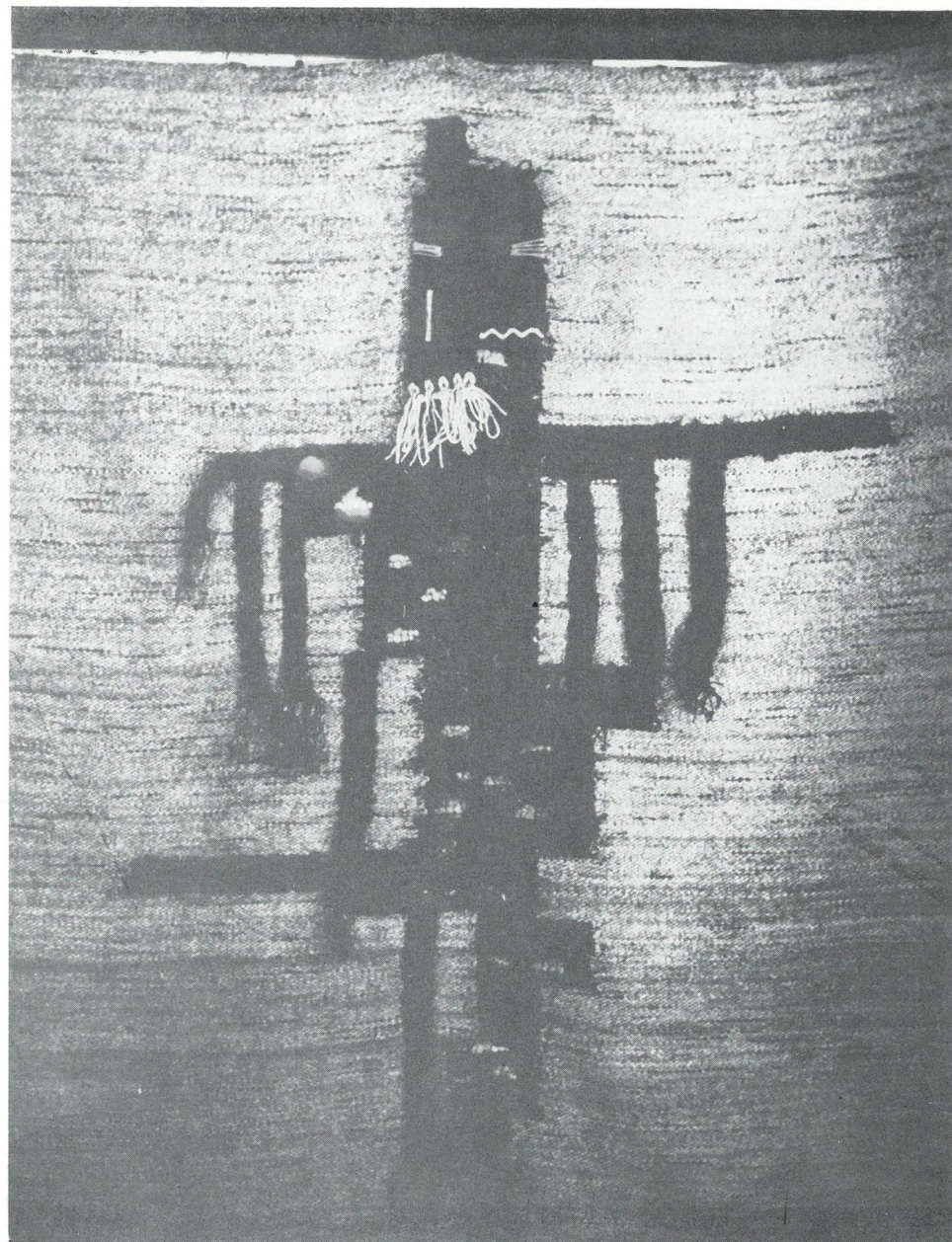
18. PIEN, 150×250



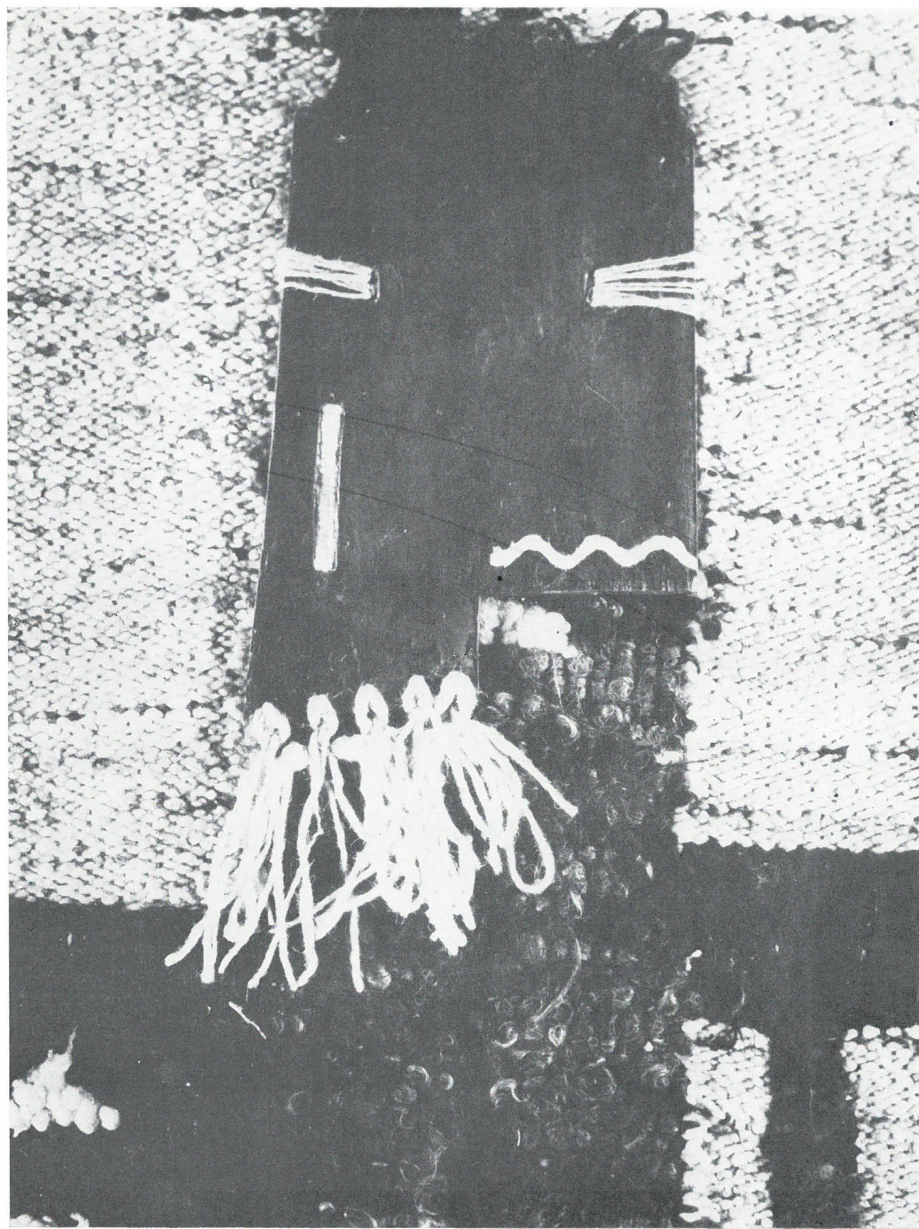
18. PIEN (FRAGMENT)



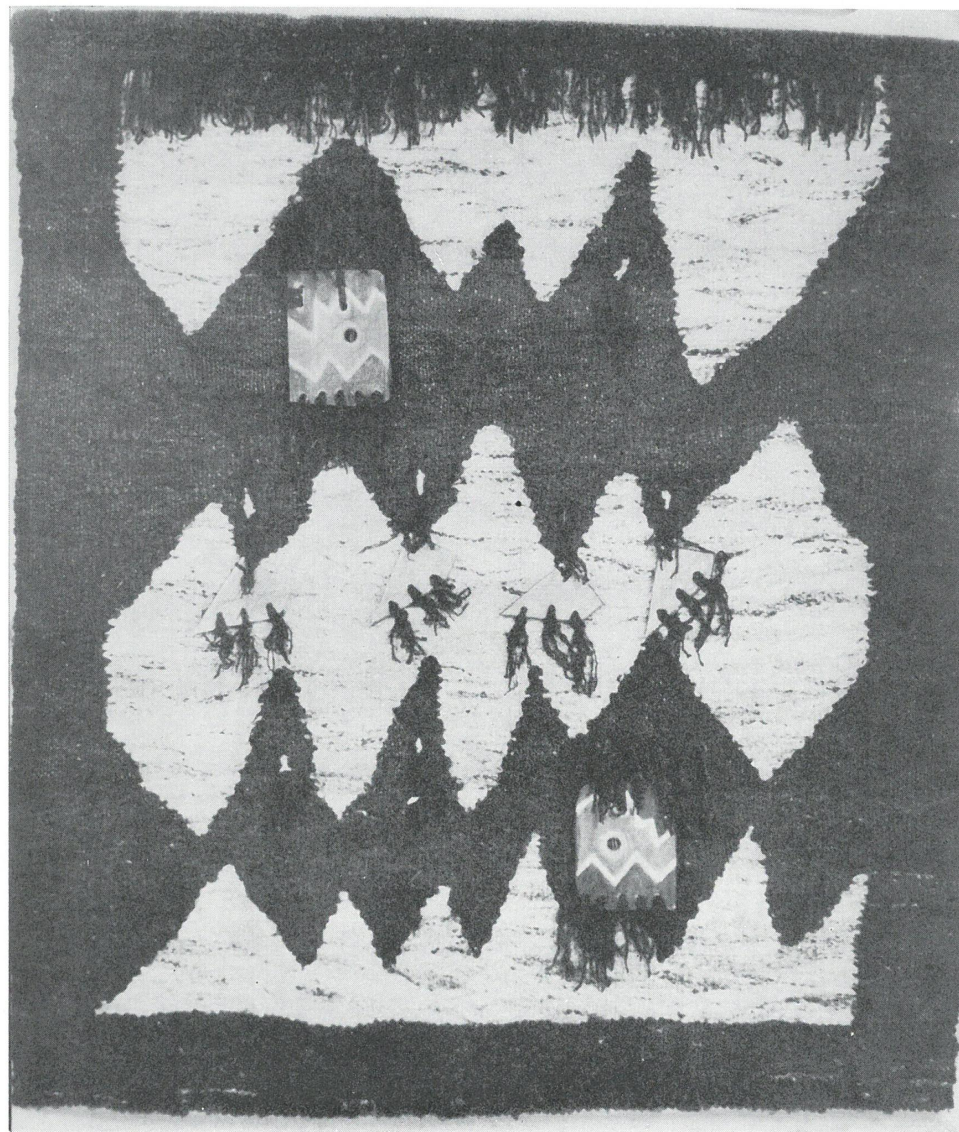
19. CHOCHOŁ, 150×200



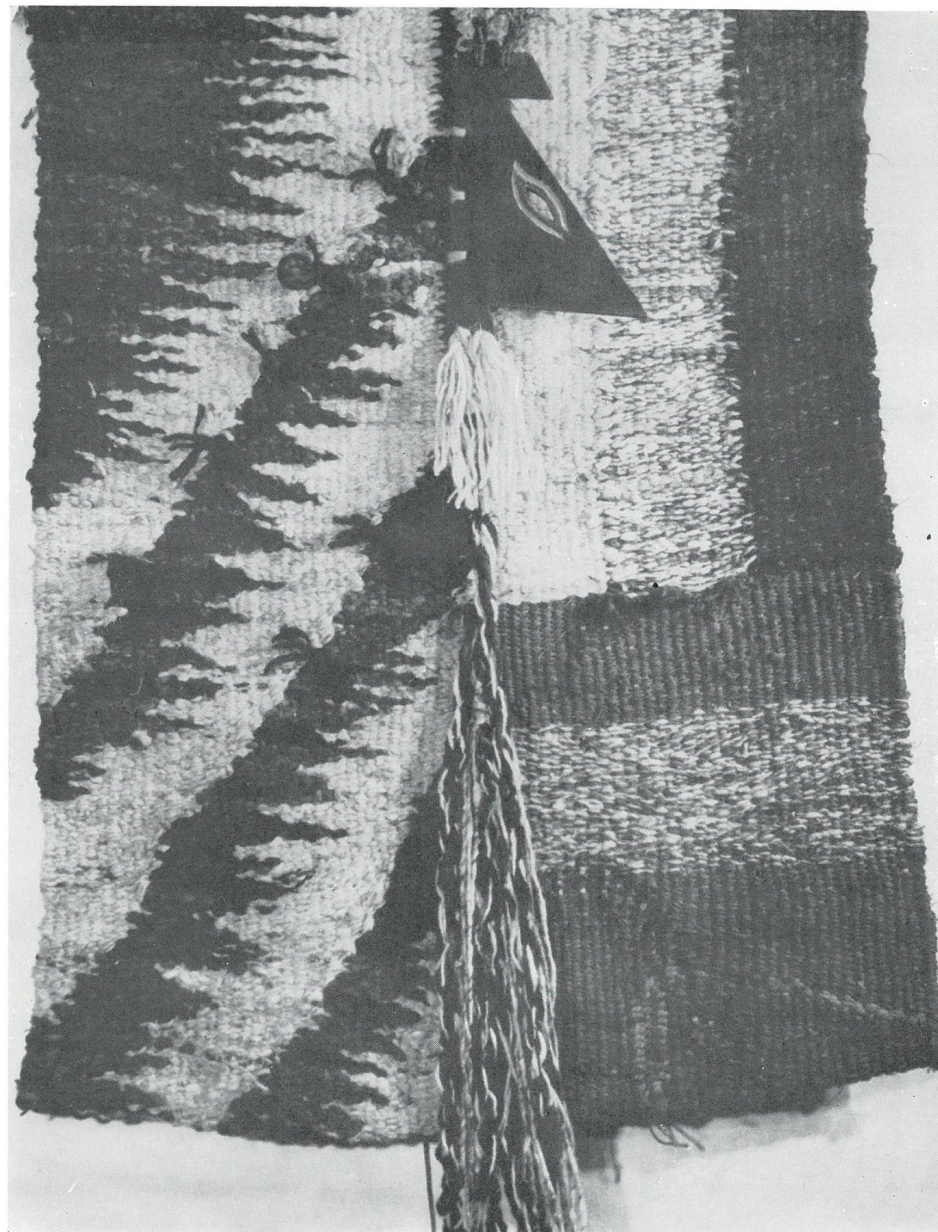
19. CHOCHOL (FRAGMENT)



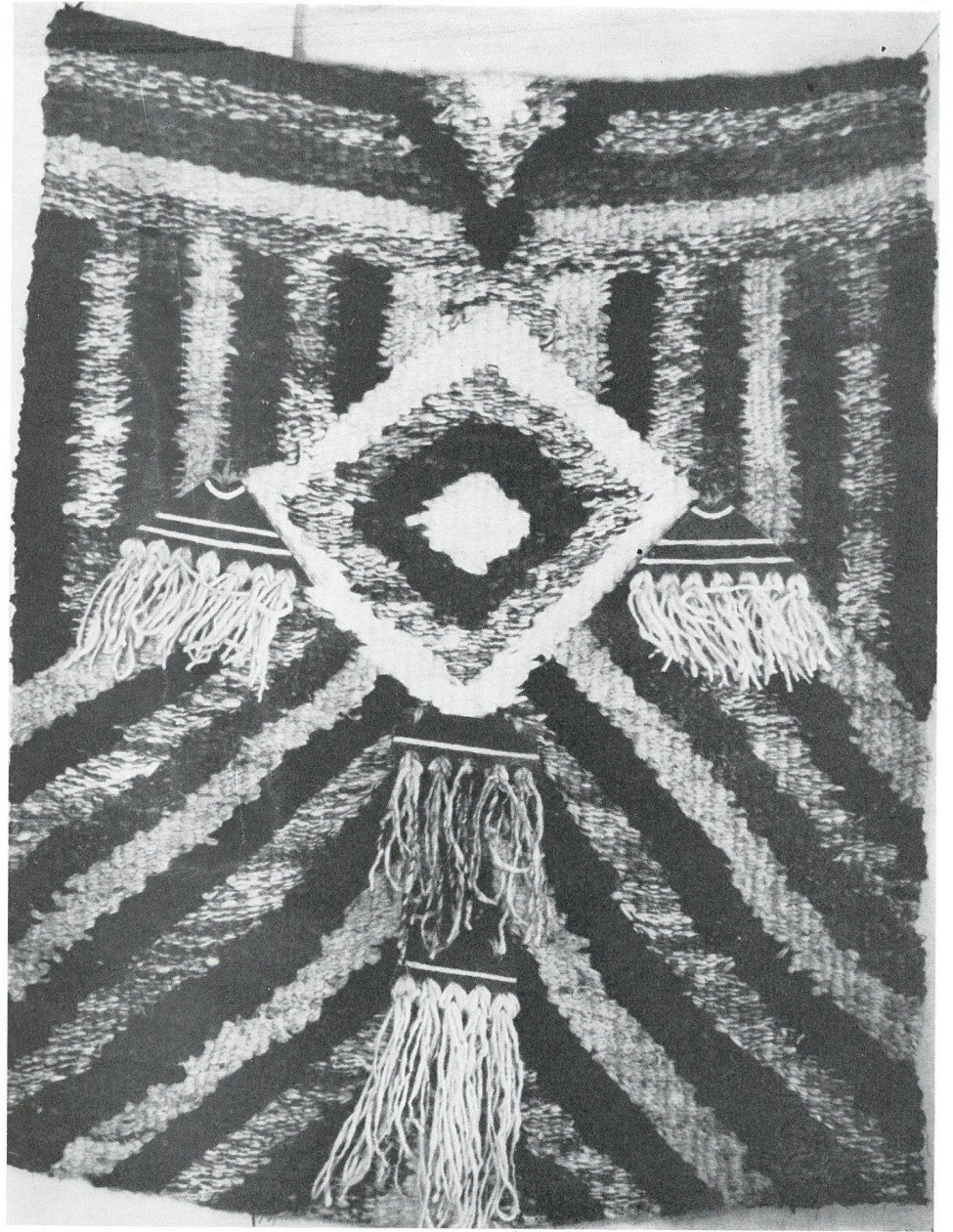
20. CZERWONE DESECZKI, 150×200



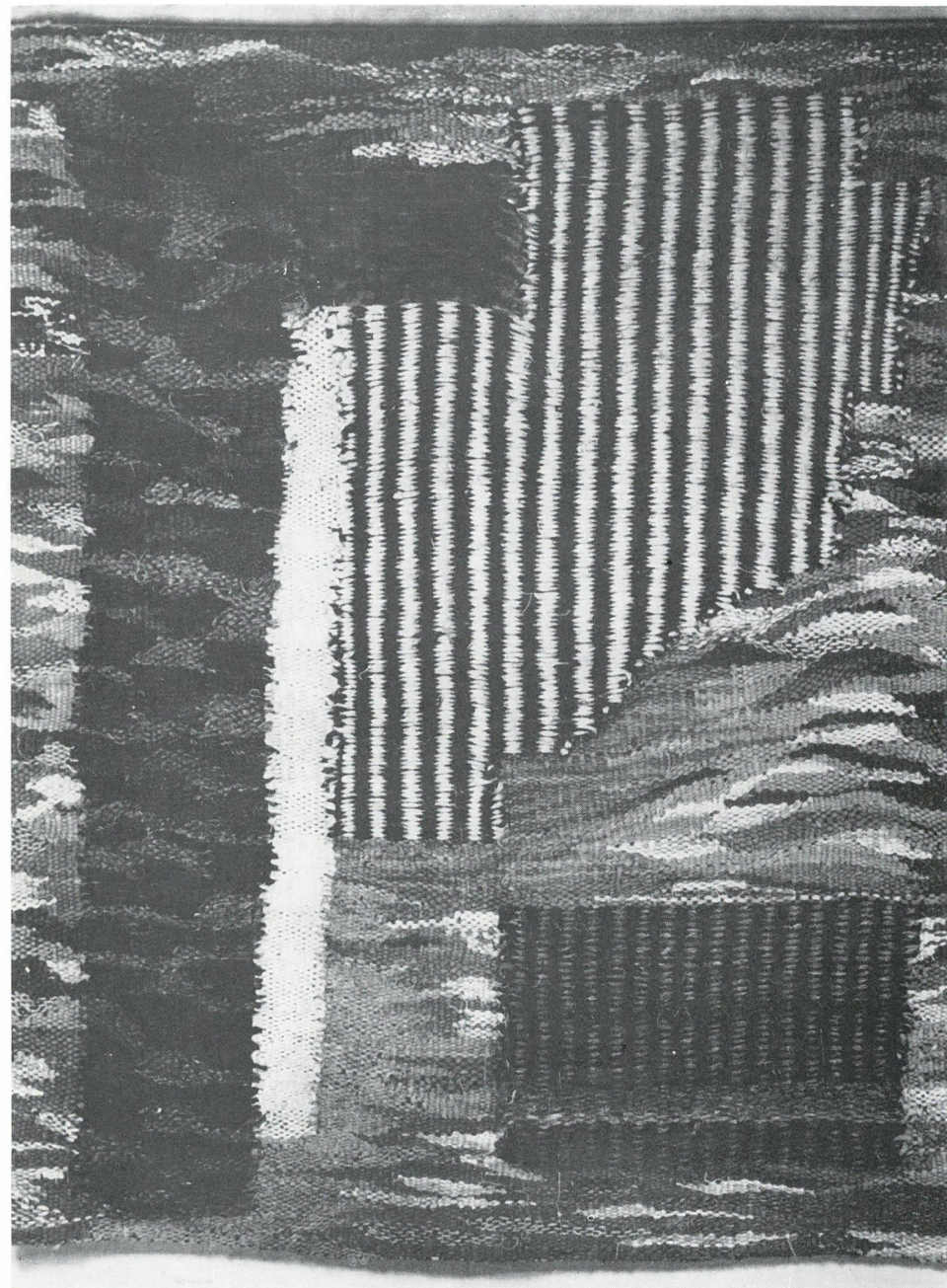
21. ПТАК, 100×70



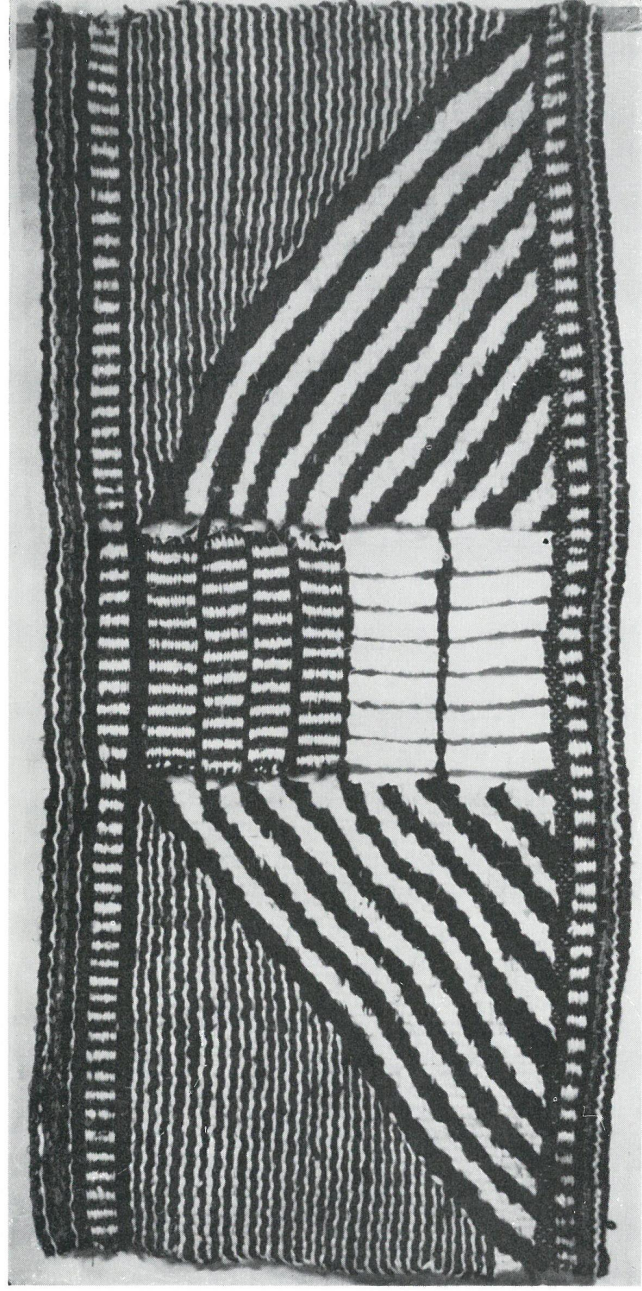
22. CHOINKA, 100×70



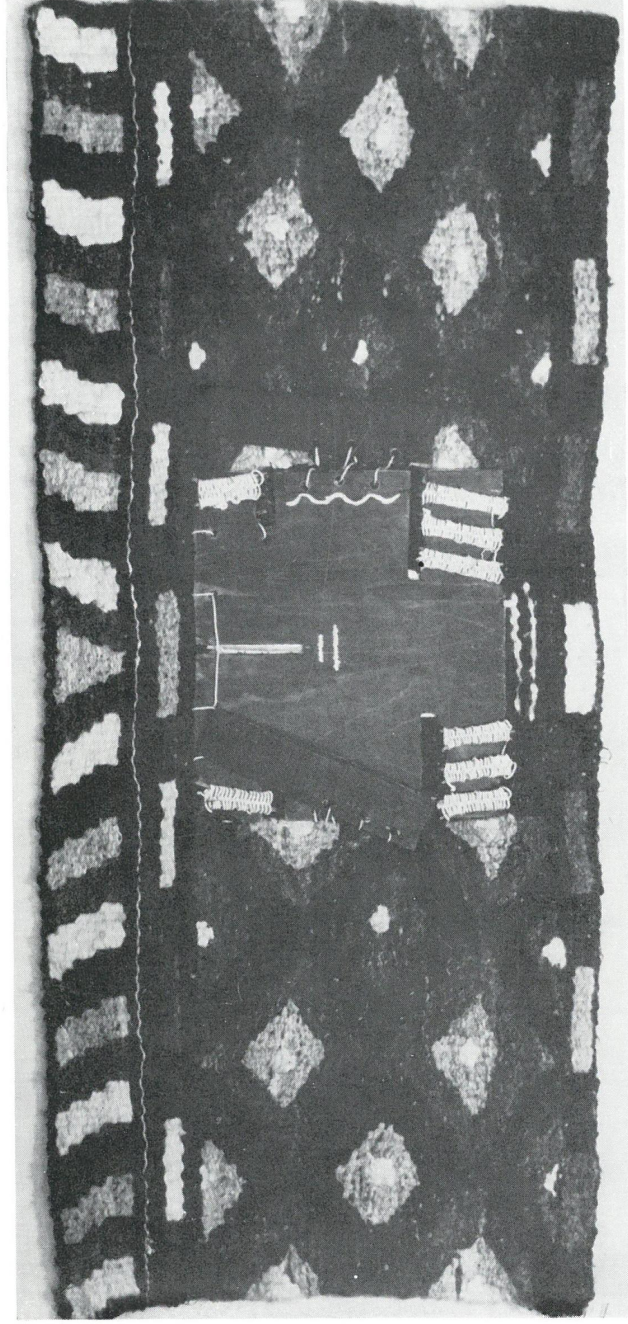
28. **ORGANY II**, 150×120



23. SKOSY, 150×60



27. CZARNA DESKA, 150×80.



TKANINY UNIKATOWE Z LAT 1965—1967

technika gobelinowa

1. Klawisze, 300×400
2. I Biennale, 300×400
wł. Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi
3. II Biennale, 200×400
wł. Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi
4. III Biennale „Świt”, 300×250
5. Don Kichot, 180×250
6. Cień I, 180×250
7. Światło, 200×130
8. Mówca, 230×120
9. Dal, 115×200
10. Cień II, 180×280
11. Beż, 165×115
12. Błękitna, 300×180
wł. Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi
13. Białe runo, 200×180
wł. Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi
14. Czerwony kogut, 150×200
wł. Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi
15. Raja, 150×160
16. Białe smugi, 150×150
17. Czerwone tło, 170×120
18. Pień, 150×250
19. Chochół, 150×200
20. Czerwone deseczki, 150×200
21. Ptak, 70×100
22. Choinka, 100×70
23. Skosy, 150×60
24. Kompozycja pionowa, 100×300
25. Kompozycja, 150×300
26. Kompozycja, 100×300
27. Czarna deska, 150×80
28. Organy II, 150×120
- * * *
29. Aplikacja I, 60×100
30. Aplikacja II, 60×100

Projekt ekspozycji, plakatu i opracowanie
graficzne katalogu: Marian Bogusz
Redakcja katalogu: Maria Matusińska (CBWA)
Zdjęcia: Tomasz Łaskiewicz
Redakcja techniczna: Jan Heydrich (CBWA)
D. R. P. Zam. 407. N-94.
Cena zł 10.—

